

Factsheet Bitcoin ATM

AMLC
Oktober 2021

Bitcoin

Sinds de publicatie van de Bitcoin whitepaper in 2008 heeft Bitcoin een revolutionaire groei doorgemaakt. Inmiddels heeft het eerste land Bitcoin als wettig betaalmiddel geaccepteerd en heeft een aantal grote instellingen Bitcoin op hun balans genoteerd. Ook zijn er in Europa verschillende Bitcoin Exchange Traded Funds (ETF's) goedgekeurd waarmee Bitcoin verhandelbaar zijn op Europese beurzen. Het is daarom ook niet vreemd dat er steeds meer Bitcoin gerelateerde diensten worden aangeboden. Een daarvan is de Bitcoin ATM.

Bitcoin Automated Teller Machine (BATM)

Sinds enige jaren bestaat er een BATM. Hiermee kun je Bitcoin kopen en/of verkopen. Je kan dus kiezen om contant geld om te ruilen voor Bitcoin, of juist Bitcoin om te ruilen in contant geld. De beheerder van het apparaat configureert het apparaat. Hij kan bijvoorbeeld instellen dat alleen Bitcoin kan worden aangekocht.

Deze BATM's, zijn verspreid in Nederland te vinden. Ten tijde van het schrijven van dit artikel waren zo van deze automaten te vinden in Nederland. Waar deze automaten staan is te vinden op <https://coinatmradar.com/>. Op deze site kun je zien wie de automaat aanbiedt, welke kosten worden gerekend en wat de specificaties zijn, dus hoe het apparaat is geconfigureerd en welke diensten elk apparaat aanbiedt.

Waarom gebruik maken van een BATM?

Om Bitcoin te kopen/verkopen kan je terecht op online exchanges. Deze aanbieders bieden de mogelijkheid om middels een girale overboeking Bitcoin aan te kopen. Vaak tegen lagere kosten dan bij een BATM.

Online exchanges werken (afhankelijk van de exchange en het gekozen betaalmiddel) betrouwbaar, veilig en relatief snel met lage kosten. Echter biedt dit geen oplossing voor mensen die hun Bitcoin willen gebruiken voor het doen van contante aankopen. Hiervoor biedt de BATM een oplossing.

Ook wanneer men de voorkeur heeft geen online betalingen uit te voeren kan de BATM uitkomst bieden. Naast deze groep, zijn er ook mensen die om moverende redenen geen giraal/contant geld willen bezitten (denk aan het ontwijken van inflatie van fiatgeld¹). Voor deze groep kan een BATM uitkomst bieden daar waar zij contant geld nodig hebben. Ook voor internationale reizigers kan een BATM een oplossing zijn om Bitcoin te wisselen voor fiatgeld in het land waar zij zich bevinden.

Toezicht en de BATM

Vóór de inwerkingtreding van de vijfde anti-witwasrichtlijn was het mogelijk om bij een aantal BATM's anoniem fiatgeld te wisselen voor Bitcoin en vice versa. Hierdoor was het mogelijk contant geld met een criminele herkomst om te zetten in Bitcoin die op een anonieme wallet werd gezet en van daar uit verder werd verplaatst. Ook kon op het darkweb verdiende Bitcoin anoniem worden omgezet in cash².

Per 21 mei 2020 is de vijfde anti-witwasrichtlijn geïmplementeerd in de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft). Een belangrijk onderdeel van deze richtlijn heeft betrekking op virtuele valuta.

Hierin worden twee type aanbieders van cryptodiensten genoemd. De aanbieder van wisseldiensten voor het wisselen tussen cryptovaluta en fiduciaire valuta (ook fiatgeld genoemd) en de aanbieder van custodian wallets. Voor beiden geldt dat deze zich richten op, of gevestigd zijn in Nederland. De BATM, wordt gebruikt om met fiduciaire valuta, cryptovaluta aan te schaffen en vice versa en wordt daarom gezien als het type wisseldienst. Daarmee valt deze onder toezicht van De Nederlandse Bank (DNB). Elke aanbieder die deze diensten in of vanuit Nederland aanbiedt dient zich te registreren bij DNB. Zonder geldige registratie wordt de aanbieder beschouwd als illegale aanbieder.

¹ Hiermee wordt in deze factsheet bedoeld op valuta die door de overheid zijn geaccepteerd als wettig betaalmiddel (bijv. euro's), niet zijnde virtuele betaalmiddelen.

² [ECLI:NL:RBNNE:2021:379](#) betreft een verdenking van schuldwitwassen tegen een winkelier met een BATM in zijn shop. Hij had volgens het OM een actieve rol gespeeld in het adviseren over en het assisteren bij 'foute' transacties. Uit analyse volgde dat er middels de BATM Bitcoin afkomstig van darkweb (aldus met criminele herkomst) werden omgezet in contanten. Daarnaast werden zeer hoge commissies gerekend in ruil voor anonimiteit. Als winkelier zou de verdachte fungeren als schakel voor het achterliggende bedrijf dat de Bitcoin en contanten verwerkte. Uiteindelijk volgde vrijspraak, omdat maar van enkele transacties echt kon worden vastgesteld dat de Bitcoin van darkweb afkomstig waren, en bij die transacties ging om relatief lage bedragen. De rechtbank kon om die reden niet vaststellen dat de winkelier moest vermoeden dat ze een criminele herkomst hadden. De wetenschap kon aldus niet worden bewezen.

Wat houdt deze registratie in?

Op de [website](#) van de DNB zijn alle details te vinden over de inhoud van de registratie. Belangrijk onderdeel van het registratieproces is dat de aanbieders worden getoetst op berouwbaarheid en geschiktheid. Dit geldt voor de bestuurders, mede-beleidsbepalers, commissarissen en houders van een gekwalificeerde deelneming (≥10% aandelen). Een succesvolle registratie betekent dat een aanbieder wordt opgenomen in het openbare register van de DNB.

Transactiemonitoring en Customer Due Dilligence (CDD)

Sinds de inwerkingtreding van de vijfde anti-witwasrichtlijn is de aanbieder van de BATM in de WWFT aangemerkt als “instelling” en wordt daarmee meldplichtig. Hierdoor dient deze alle als ongebruikelijk aangemerkte transacties te melden bij de FIU Nederland. Tevens is zij verplicht alle transacties te monitoren en dient bij elke transactie de identiteit van de klant te worden vastgesteld, ongeacht het bedrag/waarde van de transactie. Anoniem Bitcoin aankopen via een BATM wordt hiermee tegengegaan. Hoe de transactie monitoring en CDD verplichtingen eruit zien kan u [hier](#) terug vinden.

Opsporing

Door de inwerkingtreding van de vijfde anti-witwasrichtlijn is het toezicht op de aanbieders van de BATM geregeld. In het geval u tijdens uw onderzoek een BATM tegenkomt welke niet vermeld staat in het [register](#) van DNB kan het zijn dat u te maken heeft met een illegale aanbieder. Om dit te verifiëren kan u contact opnemen met de DNB (handhaving@dnb.nl).